

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
June 8, 1994

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, BIRŽELIS - JUNE 8, 1994

Nr. 110

Ar Rusija rimtai siūlo demilitarizuoti Karaliaučių?

Vilnius, gegužės 27 d. (BNS) — Baltijos jūros valstybių gynybos ministrų pasitarime Briuselyje gegužės 25 dieną Lietuvos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius sveikino Rusijos užuominas apie galimą Kaliningrado srities demilitarizavimą, nors ir siejamą su išankstinėmis sąlygomis tarptautinei bendrijai.

Rusijos gynybos ministras Pavel Gračev ministrų pasitarime skundėsi įprastinėms ginkluotės Europoje sumažinimo sutartimi, kuri Rusijai esanti „per griežta“, ir jos vykdymą siejo su Kaliningrado problema.

Pavel Gračev pareiškė, kad jei Rusijos ir toliau bus griežtai reikalaujama mažinti ginkluotę šiaurėje ir pietuose, t.y. prie Turkijos ir Norvegijos sienų, ji bus priversta laikyti daug kariuomenės Kaliningrado srityje.

Gračev kalbėjo apie Karaliaučiaus demilitarizavimą

Ministras Linas Linkevičius sakė, kad pasitarime Gračev užsiminė, o vėliau tai patvirtino ir privačiuose pokalbiuose, kad nustojo spausiti Rusiją šiaurėje ir pietuose, ji galėtų ir net būtų suinteresuota demilitarizuoti Kaliningrado sritį.

Paklaustas, ar jo nuomone, Lietuvai tarptautiniuose saugumo forumuose derėtų paremti Rusijos interesą laikyti daugiau kariuomenės Turkijos ir Norvegijos pasienyje, min. Linas Linkevičius spaudos konferen-

cijoje atsakė, kad tai būtų neetiška, nes pati Lietuva nėra nebranduolinės ginkluotės mažinimo Europoje sutarties dalyvė. Tačiau, jo nuomone, tai netrukdytų svarstyti problemą per diplomatinis kontaktus.

Lietuvos Krašto apsaugos ministras neabejojo, kad Turkijos ir Norvegijos nuomonė šiuo klausimu ir toliau liks griežta, tačiau pastebėjo, kad, pavyzdžiui, Švedijos ir Suomijos pozicija „kiek minkštesnė“. Todėl, mano ministras, su Turkija ir Norvegija geriau tartis ne dvišalėmis derybomis, bet drauge su kitomis suinteresuotomis šalimis.

Skirtingos nuomonės kaip laikytis su Rusija

Ministras Linkevičius išsiskyrė, kad lankstus dialogas su Rusija padėtų išspręsti Karaliaučiaus demilitarizavimo problemą. „Reikia bendrauti lanksčiai ir palikti galimybę Rusijai gražiai išeiti“, mano jis.

Tuo tarpu kitas aukštas Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos pareigūnas labai skeptiškai vertino tokį Rusijos laviavimą, pavadinęs jį įprasta Rusijos taktika. Prieš kelerius metus Rusija panašiai elgėsi, siūlydama tarptautinei bendrijai neva alternatyvą — arba spartus kariuomenės išvedimas iš Vokietijos, arba iš Baltijos valstybių.

Siūlys karinio bendradarbiavimo sutartį Britanijai

Linkevičius taip pat sakė, kad netrukus ketina pasiūlyti Didžiąją Britanijai pasirašyti karinio bendradarbiavimo sutartį; ir kad Briuselyje susidarys įspūdis, jog toks pasiūlymas gali būti priimtas.

Didžioji Britanija galėtų tapti penktąja NATO šalimi, kuri susitaria su Lietuva dėl karinio bendradarbiavimo. Kaip žinoma, Lietuva tokias sutartis jau turi su Danija ir Prancūzija, iki rudens panašius dokumentus turėtų pasirašyti su Vokietija ir JAV.

Krašto apsaugos ministras pranešė, kad Lietuvos diplomatu ryšiams su NATO paskirtas nuolatinės misijos Europos Sąjungoje patarėjas Vygaudas Ušackas, o atstovu Vyriausiosios Jungtinių Pagėjų Europoje štabe (SHAPE) — leitenantas Valdas Šiaučulis, mokėsis JAV ir dabar dirbantis Lietuvos generaliniame štabe.

Estijos kariuomenės vadas atsistatydino

Talinas, birželio 3 d. (RFE/RL) — Maj. gen. Alexander Einseln, vyriausias Estijos ginkluotųjų pajėgų vadas, birželio 2 d. pranešė, kad paprašė prezidento Lennart Meri priimti jo atsistatydinimą dėl jo nepasitenkinimo ministro pirmininko Mart Laar veikla. Vasario mėnesį premjeras Laar dalyvavo pasitarimuose su Izraelio kariuomenės pareigūnais dėl glaudaus Estijos ir Izraelio bendradarbiavimo, nepasitaręs su gen. Einseln.

Tarp Amerikos veteranų, dalyvaujančių Vakarinių sąjungininkų D-Day invazijos Normandijos pakrantėse 50 metų sukakties paminėjime birželio 6 d., buvo ir Gary Schiller iš Little Neck, NY, kuris atvyko apsižengęs savo paraštininkų dalinio uniforma ir medaliais. Paminėjimo ceremonijose Colleville su Mer kapinėse Prancūzijoje prez. Bill Clinton pasakė: „Būdami dar jauni, šie vyrai išgelbėjo pasaulį“. „Mes esame jūsų pasiaukojimo vaikai“, pasakė JAV prezidentas, kalbėdamas savo kartos vardu, kuri jau gimė II Pasauliniam karui pasibaigus. Savo kalboje prezidentas teigiamai prisiminė ir minėjimo nedalyvavusias valstybes. „Vokietija ir Italija, kurios buvo išvadotos mūsų pergale, dabar yra mūsų artimiausių sąjungininkų ir stipriausių laisvės gynėjų tarpe. Rusija, kuri karo metu patyrė daug aukų („was decimated“) ir paskui buvo įšaldyta komunizme ir Šaltajame kare, šiandien jau yra atgimusi demokratijoje“.

Ignalinos elektrinė piktnaudžojo valstybės kapitalą

Vilnius, birželio 3 d. (AGEP)

Savaitraštis „Amžius“ praneša apie „Lietuvos aide“ parašytus kai kurias Valstybės Kontrolės Departamento aptiktus piktnaudžiavimus, panaudojant energetikai teiktas paskolas. Straipsnyje daugiausia dėmesio skiriama Ignalinos Atominės Elektrinei, kuri iššvaistė bent 8 milijonus litų valstybės pinigų, atlikdama finansines machinacijas įvairių privačių struktūrų naudai.

1992 metų gruodžio 22 d. Ignalinos Atominė Elektrinė iš Valstybinio Komercinio Banko paėmė 5 milijonų litų paskolą, nors tuo pat metu Akciniam Inovaciniam Banke buvo laimos išaldyti įmonės lėšos, sudarančios daugiau kaip 7 milijonus litų. Po trijų mėnesių paskola buvo grąžinta, papildomai dar sumokėjus 75,000 litų palūkanų. Ši suma įmonės balanse buvo parodyta kaip gamybos sąnaudos (t.y. įskaiciuota į elektros energijos savikainą).

1992 metais elektrinė įsigijo Akcinio Inovacinio Banko akcijų už daugiau kaip 2 milijonus litų, tačiau akcininko pažymėjimo liudijanti, kad akcijos tikrai nupirktos, neturėjo iki pat 1993 metų pabaigos. Įmonės 1992 m. balanse buvo parodyta tik pusė tais metais įsigytų akcijų. Panaši padėtis kartojo si ir 1993 m., kai elektrinė įsigijo minėto banko akcijų dar už 2.5 milijonus litų.

1993 metais elektrinė, pažeisdama įstatymą, t.y. negarantuodama jai patikėto valstybinio kapitalo pelningo panaudojimo, išpareigojo būti garantu individualiai įmonei „Tauras“. Pastarajai skolos negrąžinus, nuo elektrinės sąskaitos buvo nurašyta 175,000 litų.

1992 m. rugsėjo-gruodžio mėnesiais elektrinė gamyboje naudojo branduolinią kurą, kurio faktinė pirkimo kaina buvo mažesnė už skaičiuojamąją.

Skirtumas susidarė 40 milijonų litų. Mokėdama už branduolinią kurą Rusijos firmos rubliais, elektrinė užpajamavo rublio ir talono santykį 1:1, nors tuo metu talonas jau buvo gerokai stipresnis už rublį. Tokiu būdu 40 milijonų litų skirtumas buvo sumažintas 2 milijonai litų. Panaši operacija buvo pakartota 1993 metais.

Indėlių kompensavimas būtų pavojingas Lietuvai

Vilnius, birželio 2 d. (AGEP)

Tarptautinio Valiutos Fondo atstovas Lietuvoje Peter Cornelius išreiškė nuomonę, kad jeigu būtų priimtas Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) siūlomas įstatymas, numatantis gyventojų indėlius kompensuoti 100 kartų, šalies ekonominiai pasiekimai atsidurtų pavojuje. Jo manymu, nėra jokių galimybių finansuoti tokį projektą nei iš biudžeto, nei parduodant valstybės turtą. P. Cornelius teigė, jog tokiu atveju žymiai išaugtų rezervinių pinigų masė, o infliacija pakiltų smarkiai ir ilgam.

Prieš kitą indėlių kompensavimo projektą, kurį parengė ekonomikos eksministras Julius Veselka, pasisakė premjeras Adolfas Šleževičius. Šis projektą jis pavadino „sumanymu iš tos pačios idėjos“. Julius Veselka savo nuvertėjusių indėlių atstatymo projektą pristatė pirmadienį įvykusiame uždaram LDDP frakcijos posėdyje. Projekte siūloma indėlius kompensuoti 78 kartus per dešimt metų. Projektui frakcijos posėdyje pritarė dar 14 LDDP narių.

Komentuodamas TVF atstovo Peter Cornelius bei spaudoje pasirodžiusius panašaus pobūdžio Lietuvos Banko konsultanto Antano Grinos vertini-

1993 metais nuo gegužės 27 d. iki birželio 3 d. ir nuo birželio 29 iki liepos 7 d. Ignalinos Atominė Elektrinė suteikė Akcinio Inovacinio Banko Kauno filialui milijonines beprocentines paskolas. Valstybės kontrolei atskleidus minėtus valstybinio kapitalo naudojimo pažeidimus, elektrinė be jokių ginklų grąžino valstybei 8 milijonus litų. Neseniai paskelbta, kad nuo šių metų birželio 1 d. vėl numatoma 25%-50% padidinti elektros energijos kainas pramonės įmonėms, kitiems vartotojams, išskyrus gyventojus.

mus, Konservatorių valdybos pirmininkas Gediminas Vagnorius teigė, jog visas jų dėmesys sutelktas į finansinius įstatymų aspektus, tačiau nenorima matyti, kad valstybės turtas šiuo metu tiesiog išdalijamas „išrinktiesiems“. G. Vagnorius taip pat nurodė, jog santaupų atstatymas iš parduodamo valstybės kapitalo negali sukelti infliacijos, kadangi pinigų indėlininkams nebus išmokama daugiau nei jų bus sukaupta už privatizuojamą turtą.

Kaip praneša „Respublika“, „Baltijos tyrimų“ atliktais viešosios nuomonės apklausos duomenimis, 51% Lietuvos gyventojų pritaria siūlomam įstatymo projektui.

— Sveikatos apsaugos ministerija nuo birželio 1 d. nustatys vaistų, vaistinių medžiagų ir vaistų gamybos vaistinėse kainas. Farmacijos departamento direktorius Leopoldas Rankauskas mano, kad bendra vaistų kainų suma sumažės 10%-25%, nors kai kurių vaistų kainos gali padidėti 7%. (AGEP)

— Vasara Lietuvoje šaltoka. Temperatūra dieną nepakyla daugiau 18 laipsnių Celsijaus (65 F), naktį būna apie 5-8 laipsnių Celsijaus (41-44 F). Dažnai lyja. (AGEP)

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Ieškoma būdų atnaujinti dialogą su Rusija

Vilnius, gegužės 26 d. (BNS) — Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius pranešė, kad gegužės 25 d. bandė telefonu susisiekti su Rusijos premjeru Viktor Černomyrdin, tačiau nesėkmingai. Apie galimą abiejų valstybių vyriausybės vadovų susitikimą jis taip pat kalbėjo su Rusijos ambasados Lietuvoje pirmuoju sekretoriumi Aleksandru Antipov.

Spaudos konferencijoje ketvirtadienį Šleževičius vyresni, kad aktualūs abiejų šalių bendradarbiavimo reikalai bus aptarti Rusijos derybų delegacijos vadovo Viktor Isakovo bei užsienio reikalų ministro Vitalij Čurkin vizitų į Lietuvą metu.

Vitalij Čurkin numato atvykti artimiausiu metu. Viktor Isakov vadovaujama derybų delegacija į Vilnių turėtų atvykti birželio 7-8 dienomis. Virgilijaus Bulovo vadovaujami Lietuvos derybininkai susitikimui ruošia septynių susitarimų paketą, taip pat svarsto galimybes paveikti Rusiją, kad įsi-

galiotų palankiausio prekybos režimo sutartis. V. Bulovas šią savaitę Lietuvos televizijai sakė, kad sutarties įsigaliojimas yra ypač aktualus, nes liepos 1-ąją Rusija dar didina muitų mokesčius.

Virgilijus Bulovas paskutinįjame savo laiške perspėjo Isakov, kad Lietuva dar nevaržys Rusijos tranzito iki liepos 1-osios, t.y. kada įsigalios nauji muitai, o paskui, jo žodžiais, „žiūrėsime“.

Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius yra užsiminęs, kad Lietuva gali imtis ir kitų atsakomųjų priemonių — pavyzdžiui, apriboti elektros energijos tranzitą į Kaliningrado sritį.

Atnaujinti Lietuvos ir Rusijos vyriausybės dialogo praktiškai nepavyksta nuo praėjusių metų lapkričio, kai A. Šleževičius ir V. Černomyrdin Vilniuje pasirašė svarbių susitarimų paketą. Jokių rezultatų iki šiol nedavė nei Rusijos ir Lietuvos prezidentų laiškei, nei Kaliningrado srities administracijos pastangos tarpininkauti.

Paskirtas Lietuvos katalikų spaustuvės vedėjas

Vilnius, gegužės 27 d. (Elta)

Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdyje gegužės 21 d. buvo paskirtas generalinis direktorius A. Jakšto spaustuvei ir buvo svarstomi Kauno tarpdiecizinės kunigų seminarijos reikalai.

Posėdyje dalyvavo kardinolas Vincentas Sladkevičius, Vyskupų Konferencijos pirmininkas arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis, visi Lietuvos vyskupai ir generalinis sekretorius monsinjoras Vytautas Kazlauskas.

Vyskupai aptarė A. Jakšto spaustuvės padėtį. Arkivyskupas Bačkis pranešė, kad Umberto Seregni, kuris yra dešimties Italijos spaustuvių savininkas ir vadovas ir kuriam Italijos Vyskupų Konferencija yra patikėjusi spausdinti savo dienraštį, sutiko dvejus metus administruoti spaustuvę.

Visi Lietuvos vyskupai, remdamiesi A. Jakšto spaustuvės įstatais, pasirašė dokumentą,

Amb. Anicetas Simutis pagerbtas ordinu

New Yorkas, birželio 6 d. — New Yorko lietuvių visuomenė birželio 5 d. surengė pagerbimą Lietuvos ambasadoriui Jungtinės Tautos Anicetui Simutiui, kurio metu paminėjo jo 60 metų diplomatinės tarnybos ir 85 metų gimimo sukaktis.

Kultūros židinyje surengtose iškilmėse dalyvavo Lietuvos ambasadorius JAV Alfonsas Eidintas, Lietuvos ambasadorius Rusijoje Romualdas Kozyrovčius, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Linas Kučinskas ir garbės konsulai Vytautas Čekanauskas (Los Angeles), Vaclovas Kleiza (Čikaga) ir Haris Lapas (Kanada) bei Nuolatinės Misijos JT, ambasados Vašingtone ir konsulato New Yorko personalas.

Kaip paskelbta „Lietuvos ryto“ laikraščio gegužės 28 d. laidoje, prezidentas Algirdas Brazauskas pasirašė dekretą, kurio ambasadorius Anicetas Simutis už nuopelnus Lietuvos valstybei apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu.

KALENDORIUS

Birželio 8 d.: Medardas, Vilhelmas, Kalipapas, Germinė, Merūnas.

Birželio 9 d.: Šv. Efreimas, diakonas, Bažnyčios mokytojas (306-373 m. Sirijoje); Felicijus, Maksimijonas, Gintas, Gintė.

MEDŽIAGA SUKILIMO „ISTORINIAM TEISMUI“

ADOLFAS DAMUŠIS

Priekaištai, pakaltinimai ir abejonės

Pakartotinai daromiems priekaištams ir keliamoms spaudoje Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo deklaracijos ir atsišaukimo į lietuvių tautą turinui, skelbtam per radiją 1941 m. birželio 23 d. Lietuvos sukilimo metu, jaučiu reikalingą pasisakyti.

Atsakymui į visus padarytus priekaištus pasirinkau ir įsiprašiau „Draugą“, kaip vienintelį lietuvių daugiausia skaitomą, dienraštį JAV-bėse, nes atsakymas daugiau skirtas visiems tautiečiams. B. Gražulio pareiškimu („Akiračiuose“, š. m. vasario mėn. laidoje), 1941 m. birželio 23 d. per Kauno radiofoną skelbtą Lietuvos nepriklausomybės deklaraciją ir atsišaukimą į tautą buvo užkorduoti ir plokštelė 1944 m. paties Gražulio plokštelė buvo Lietuvoje užkasta. 1993 m., po pusimčio metų, buvo atkasta, restauruota, perrašyta ir magnetofono juosta ir gauta iš Lietuvos valstybės tarnautojo Vido Grigoraičio šiomet. Perklausi visą juostelę įrašytą tekstą, kyla daug neaiškumų:

1. Kodėl Laikinosios vyriausybės sąstata nėra prof. Juozo Ambrazevičiaus – Švietimo ministro; prof. Balio Vitkaus – Žemės ūkio ministro; Vlado Nasevičiaus – Vidaus reikalų ministro? Jie radijone 1941 m. birželio 23 d. buvo paskelbti su visais kitais Laikinosios vyriausybės nariais.

2. Kodėl prie vieno Vyriausybės narių pavardžių yra įrašyti juo vardai, o prie daugumos jų nėra?

3. Kodėl Vyt. Liandsbergis įrašytas kaip Žemės ūkio ministras? Radijone jis buvo skelbiamas kaip Komunalinio ūkio ministras.

4. Kodėl Majauskas įrašytas kaip Valstybės kontrolierius? Jis nebuvo iš viso skelbtas radijone tą atmintiną dieną.

Dėl tokios daugybės klaidų galima būtų daryti išvadą, kad į magnetofono juostelę įrašytas ne originalus radijone skelbtas tekstas. Tačiau ši pastaba daroma ne tam, kad norima atsiriboti nuo poros išsireiškimo tekste, bet dėl to, kad būtų išryškintas spaudos žmonių skubotumas nuodugnai nepatikrintais šaltiniais pakaltinti įvykius, žmones, o šiuo atveju – sukilimo organizatorius, šią dieną jau bereikšmius, bet užgaubtus ir neteisingais tvir-

tinimais, esą „... Lietuvos Aktyvistų Frontas, mūsikiškai frontininkai, apie tuos tekstus niekada nėra užsiminę... lyg, pakius galvą po antklode, praėjus šmeiklos pradings... lyg užslėpimas Lietuvai naudingas už tiesą“.

Tuolaikinė tautos dvasinė būklė

Anuo laiku Sovietų sąjungos terorizmo aplinkybėse visos okupuotos valstybės troško pasikeitimo. Vokietijos-sovietų karas turėjo atnešti radikalią pasikeitimą. Deja, pasikeitimas atėjo žodžiais, o intencijomis ir darbais atliko daug barbariškumo. Buvome visi žiauriai apvilkti.

Praėjus pora mėnesių po mūsų tautos sukilimo, pasauliui buvo paskelbtas ypatingas aktas, kuris giliai lietė visų okupuotų valstybių ir pavergtų tautų reikalus ir skelbė naujas idėjas žmonijos gerovės įgyvendinimui.

1941 m. rugpjūčio 14 d. JAV prezidentas Franklin Delano Roosevelt ir didysis britas Winston Churchill paskelbė „Atlanto Chartą“. Pasauliui ši Charta yra lygintina su praeities „Magna Charta Libertatum“. „Atlanto Chartoje“ buvo deklaruota ne tik valstybių nepriklausomybė, bet ir pozityvus tarp tautų bendradarbiavimas, siekiant taikos, pasaulinės ekonomikos gerovės visiems, naudojantis pasauliniais gamtos turtais. Visi 8 esminiai principai buvo skirti pasaulio organizavimui naujais pagrindais. Tai buvo tikrosios demokratijos pagrindai ne tik politinėje, socialinėje, bet ir pasaulinės ekonomikos, gamtos turtų naudojimo, socialinio teisingumo ir taikos siekimo srityse. Tai buvo nuostabus istorinis dokumentas – tikslais, intencijomis ir planuojamais darbais. Imperialistų pavergtoms tautoms jis buvo šviesaus gyvenimo viltis. Trečiasis Chartos principas šimtu procentų atitiko ir mūsų tautos pagrindinį siekį: „Respektuojame visų žmonių teisę pasirinkti tokią valdymo formą, kurioje jie norėtų gyventi ir kuria būtų grąžintos savarankiškos savi- valdos teisės tiems, kuriems jos prievarta buvo atimtos“. Gaila, kad tie du šviesūs vyrai neturėjo galimybių „Atlanto Chartą“ įgyvendinti: Roosevelt per anksti mirė, o Churchill vykusiose rinkimuose britai į valdžią negrąžino.

Chartos principai lydėjo lietuvių tautą per visą rezistencijos laiką. Ta prasme nesunku atsakyti ir į klausimą „... kas buvo tas, ar tie, kurie norėjo prisidėti prie Europos organizavimo naujais pagrindais?“ Trumpai atsakant: **visa mūsų tauta**, išskyrus tuos, kurie šildėsi Stalino „saulėje“ ar sėdėjo ant sovietinio kuoro viršūnės.

Jokios praeities šmeiklų baimės išlikusius dar gyvus po to išgyvento sovietinio ir nacių teroro pragaro neperekojo. Jie drąsiai kovojo už tautos teises ir laisvę. Sukilimo metu ir joikiu baimių anuo siaubingu laiku darytiems išsireiškimams neturėjo, kaip jų neturi ir šiandien.

1941 metų visuotinis tautos sukilimas ir kraujo aukos tapo įrašytos į mūsų tautos kovų istoriją, kaip Kražių skerdynės ar baudžiosios (iš caro vergijos) kelias į savarankišką Lietuvos valstybingumą 1918 ar 1990 m. išsivadavimas iš sovietinio ro- jaus laisvam gyvenimui.

Veiklos kryptis

Dar karui neprasidėjus, Lietuvių Aktyvistų Fronto štabe Berlyne reikiškesi du nuomonės dėl rezistencijos krypties: su vokiečiais, ar be vokiečių.

Ambasadoriui Kazui Škirpai nelabai sekėsi suderinti tas autoritetininkų ir demokratų nuomones. Tada Ernestas Galvanuskas, visuomenininkas, politikas buvęs Lietuvos ministras pirmininkas, pateikė formulę, kuri buvo daugumos priimta:

„Tikrumoje mes negalime padėti nei vokiečiams, nei kitiems. Kiekvienas, su kuo mes turėsime glaudesnius ryšius, nėra savyje tikslas, tik priemonė. Laikas keisis, taip lygiai keisis ir mūsų metodai, bet mūsų tikslas paliks toks pat – visomis galimomis priemonėmis išsaugoti tautos gyvybę ir atkurti Lietuvos Nepriklausomybę“.

Todėl šiandien priekaištauti išsireiškimas 1941 metų Lietuvos Nepriklausomybės Deklaracijoje ir Atsišaukime į lietuvių tautą, nėra jokio pagrindo, nes tai buvo tiksliai priemonė, kad apsaugotų tautą nuo ateinančio nežinomo „išvadutojo“. O juk turėjo vilkas būti kuo nors pasotintas, kad avelė liktų sveika. Gaila, kad tai ir kai kurių spaudos žmonių iki šiol dar nesuprasta.

Dėl L. Prapuolenio „neįrašytų žodžių“

Noriu dar kartą grįžti prie magnetofono juostelėje padarytų klaidų – „neįrašytų“ žodžių, kuriuos vienas Lietuvos pilietis, kagėbistas, Aleksandras Slavinas „atidengė“

pasauliui kaip tikrą faktą, kad atseit, Leonas Prapuolenis Atsišaukimą į Tautą, per radiją, grasino žydų tautai, kad jų gyvenimas jau bevertis. Al. Slavinas šią melagingą žinią „atidengė“ pasauliui didelio tiražo vokiečių žurnale „Die Zeit“, 1993.VI.25 d. Jei L. Prapuolenis ir būtų tą sakęs, tai kaip tie žodžiai „iškritę“ iš originalios plokštelės, neįrašant tokio reikšmingo posakio? Šis melas nuskambėjo per pasaulį, sužeidamas ir asmens orumą, ir pačią tautą.

Nors laisvojo pasaulio spauda propaguoja ir angažuojasi kaip objektyvi „Audiatūra et altera pars“ (išklausanči abi puses), vis dėlto patiriama, kad ji yra labai neteisingai selektyvi: ir didžiausius pastangų atveju, ir kruopščiai surinktus faktus pateikimu savo tautos apgynimui. Pasaulinės spaudos durys „mažiesiems“ stipriai užtrenktos. Bet skaudu, kaip savoje lietuviškoje spaudoje be gilesnės įžvalgos ir reikalų, be atsakingumo, švaistomasi nedorais epitetais ir kenkiama asmens orumui. O tai sakydamas ir turiu Leono Prapuolenio asmenį. Noriu pateisinti ir jo pasveikinimą Vokietijos karo vadui Adolfui Hitleriui.

Leono Prapuolenio tuolaikinis dvasinis stovis buvo paveiktas tragiškų įvykių jo šeimoje: tėvas NKVD kalinamas, motina, sesuo Bernarda ir du jų šeimoje viešėję pusbroliai, Algis ir Vincas, buvo suimti ir kartu vežami į Sibiro nežinomą. (Vincas ir Algis Prapuoleniai yra daugeliu pažįstamų čikagiškių Aldonos, Mariaus, Jurgio, Aurelijaus ir a.a. Bernardo broliai). Pats L. Prapuolenis tuo metu buvo NKVD gaudomas ir draugų slapstomas Viljampolėje. Tokioje dvasinėje būklėje būdamas, tuo metu matė išvadutoją tik Vokietijoje, o kad jos viršūnėje buvo A. Hitleris, tai tikrai ne mūsų ir ne kitų tautų kaltė. L. Prapuolenis buvo iškalbus, drąsus ir parodęs daug savarankiškumo labai svarbiu sprendimu metu. Todėl drąsų, ryžtingą kovotoją dėl savo tautos laisvės ir nepriklausomybės pasmerkti už Lietuvai nepakenkusį pasveikinimą „išvadutojui“, nedera.

Užsklandai

Lietuvos Laikinoji vyriausybė keliskart buvo įsakmiai raginama Vokietijos Užsienio reikalų ministerijos atstovo dr. Kleist, persiformuoti į Nacių civilinės Lietuvos valdžios tarėjus. Siūlymas vienbalsiai atmetas.

Gestapo atstovas Greffe grasino koncentracijos stovyklomis – grasinimų nepabūgta. Prie-

šingai, Juozas Brazaitis-Ambrazevičius, Laik. Vyriausybės ministras pirmininkas, sukvietęs įvairių politinių partijų, sąjūdžių ir kultūrinių bei visuomeninių organizacijų atstovus, painformavo apie vokiečių daromus siūlymus, kuriuos Laik. Lietuvos Vyriausybė atsisako vykdyti. Visi posėdžio dalyviai (kiek atsimenu jų buvo arti 50), išskyrus porą, nusistatymą tautos pagrindiniam tikslui – siekti nepriklausomos valstybės atkūrimo, užgyrė.

Laikinoji Vyriausybė ir LAFS vadovybė poros savaitį laikotarpį per Vokietijos generalinį komisarą Lietuvoje įteikė protestą Vokietijos Vyriausybei dėl Lietuvos Laikinosios Vyriausybės veiklos trukdymo. Pulk. K. Škipra tą protesto pareiškimą įteikė visoms užsienio vyriausybėms atstovyboms.

Po šešių savaičių veiklos, Lietuvos Laik. Vyriausybė viešą darbą dėl nacių „force majeure“ buvo priversta laikinai nutraukti. Veikla nuėjo į pogrindį: vienai visam pusimčiui saugoti tautą Tėvynėje, jos miškuose, kiti – neduoti jai mirti, gyvenant svertimuose kraštuose.

Priedu naują, dar niekur neskelbtą dokumentą, kurį atsimenu buvau pasirašęs Sukilimo metu, bet pats jo neturėjau ir niekur niekad neužtikau. Tik 1992 m. būnant Vilniuje, padėdant Vilniaus universiteto rektoriui Jonui Kubiliui, dokumento nuorašas buvo man įduotas. Jį čia ir pateikiu. Jis buvo pasirašytas Leono Prapuolenio ir Ad. Damušio. Juozo Vėbros pavardė buvo įrašyta, bet jo autentiško parašo nesuspėta anuo momentu gauti. Gavęs šį dokumentą po 51 metų, grįžęs Lietuvos, pasiūčiau pulk. dr. Juozui Vėbrai, gyvenančiam Connecticut valstybėje. Pasirašęs man grąžino 1992 m. spalio 12 d.

Lietuvių Aktyvistų Fronto štabas, vardu visų lietuvių, sukilusių prieš rusų bolševikų okupaciją, skelbia, kad 1940 m. birželio mėn. 15 d. bolševikų okupacijos suspenduota Lietuvos Respublikos Konstitucija nuo 1941 m. birželio mėn. 23 d. veiklia toliau ir pagal ją Lietuvos Valstybė tvarko tokios sudėties laikinoji Ministerių Taryba:

1. Ministeris pirmininkas – pulk. Škipra Kazys
2. Krašto apsaugos ministeris – div. gen. Raštikis St.
3. Užsienio reikalų ministeris – Skiptis Rapolas
4. Vidaus reikalų ministeris – Nasevičius Vladas
5. Švietimo ministeris – dr. Ambrazevičius J.
6. Finansų ministeris – Matulionis Jonas
7. Pramonės ministeris – dr.

„Skausminga istorija“ jau turbūt pasibaigė

Pusiaus anekdotiškai teigiama, kad žemaičiai niekad neskuba: lėtai išsijudina, ilgai svarsto, bet kai jau pagaliau apsisprendžia ką atlikti, padaro gerai. Pagal šį posakį, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba susideda vien iš žemaičių – užtruko nemažai laiko, kol pagaliau suredavo „Pranešimą visuomenei“, kuris buvo išspausdintas praėjusio šeštadienio „Drauge“.

Reikia pripažinti, kad pranešimas jau buvo beveik toks, kokie mūsų visuomenė norėjo ir nuolat įvairiais būdais priminė PLB valdybai nuo pat šios visos „skausmingos istorijos“ pradžios. Gaila, kad PLB valdyba „tvartą užrakino tik po to, kai arklys buvo pavogtas“. Jeigu tokio turinio pranešimą būtų paskelbusi gerokai anksčiau, būtume išvengę daug nemalonių, įsikarščiavimo ir net susipykimų.

Kai kurie to pareiškimo punktai daugeliui bus vis tiek nepriimtini ir priekaištai dar ilgai skraidys kaip amerikietiški drebulių seklų pūkai šiuo metu Amerikos vidurio valstijose.

Paimkime knygos platinimo sustabdymą. Kodėl tai buvo padaryta tik dabar, ypač kai nemaza dalis laidos jau išspauduota?

Paimkime ir PLB pirmininko Broniaus Nainio išjungimą iš viso šio projekto. Iš tikrųjų ne daug kas pasikeitė, nes dr. Petras Kisielius jau ir anksčiau priklausė PLB valdybai, t.y. grupėlei žmonių, kuri buvo atsakinga už pirmąjį „Lietuvos kančių ir kovų istorijos“ tomo išleidimą. Tik jau nepraėdėme tvirtinti, kad valdyba (kur nėra tokia didelė) būtų visai nesidomėjusi ir nežinojusi, ką pirminkas planuoja, ką dirba! Jeigu taip tikrai būtų buvę, tai kažkas labai netvarkoj su mūsų PLB organizacine struktūra apskritai.

Nepaisant visų „apsidraudimų“ nuo galimų ateities klaidų, pati istorikų grupė, paruošusi pirmąjį tomą, yra atsakinga už jo klaidų atitaisymus, ir galbūt tolimesnių serijos tomų paruošimą. Kartą nusivilę liežuviu nuo karštų kopūstų sriubos, turė-

Danutė Bindokienė

tume „pūsti“, eidami net pro kopūstų lauką...

O kaip su šios šešioliktosios „Kančių istorijos“ leidimo tesimu?

Bent „Draugo“ vardu galime pasakyti, kad projektas vertas vykdymo. Nuo pat pradžios mes (ir visi kiti „Drauge“ spausdintų straipsnių ta tema autoriai) tvirtinome, kad tai tikrai svarbus užmojis, reikalingas visokeriopos paramos. Vieno tomo klaidos nereiškia visos serijos netinkamumo, tik reikalingas apdairumas. Savo ruožtu „Draugas“ ir toliau rems „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ tomų leidimą, visuomet ras gerą žodį PLB organizacijai ir įvairių Kraštų LB, kaip iki šiol rado.

Šiuo metu užsienio lietuviams ypač reikia vieningumo, o tas vieningumas veiksny kaip tik gali ir turi būti Lietuvių bendruomenė. Žinoma, būtų gražu – ir visapusiškai naudinga – kad ir PLB pirmininkas parodytų gerą valią. Jo negarbingi žodžiai PLB oficialiame organe ir plačiai paskleistiuose laiškuose įžeidžia ne vien „Draugo“ redaktorės asmenį, bet taip pat dienraštį.

Kyla klausimas: kodėl iš visų oficialių ir neoficialių pareiškimų, vedamųjų, laiškų, straipsnių ir pasisakymų spaudoje – šiaipus bei anapus Atlanto – buvo išskirtas tik vienas asmuo ir įseita su piktų žodžių kruša? Ar dėl to, kad „Draugo“ vyriausios redaktorės pareigas eina moteris?

Reikia tikėtis, kad šiandieninės pastabos vėl nepakels kam kraujospūdžio. Tas pastabas reikėjo įrašyti, kad neliktų jokių slaptų užkulisių. Sveikiname PLB valdybą, kuri, pasitelkusi Kanados ir JAV LB Kraštų valdybas, paruošė ir paskelbė minėtąjį pareiškimą. Dabar galime grįžti prie našesnių darbų. Verta paminėti ir šviesesnį šio įvykio aspektą: vargiai ar visi lietuviai bet kuomet buvo taip sujudę ir laikiesi vieningos nuomonės, kaip „Lietuvos kančių ir kovų istorijos“ pirmojo tomo atžvilgiu. Niekas neturėtų abejoti, kad pas mus „vienybė tebežydi“!

inž. Damušis
8. Prekybos ministeris – Statkus Vytautas
9. Žemės ūkio ministeris – prof. Vitkus Balys
10. Darbo ir Soc. Apsaugos ministeris – dr. Pajaujis Juozas
11. Komunalinio ūkio minis-

teris – inž. Liandsbergis Vyt.
Lietuvių aktyvistų fronto štabas
L. Prapuolenis, dr. inž. pulk. J. Vėbra, dr. inž. A. Damušis.
Kaunas
1941 m. birželio mėn. 23 d.

LIETUVOS KARININKO KANČIOS KELIAS

Iš dim. plk. lt. Stasio Balčiūno atsiminimų

8

Delikatesas

Būta ir kuriozų. Kartą į viryklą užėjo vienas linksmas klipata. Pasilė kiškį išsivirt, ką tik pagautą, kaip tvirtino, kilpa. Klipatos, negi atsisakysiu nuo tokio delikateso! Kiškį į katilėlį – ir tuoj ant ugnies. Užberiam druskos. O seilės bėga. Nesulaikiam virimo pabaigos, jau po poros valandų susėdam, bandom: mėselė kietoka. Sakom, ji tokia, nes mums trūksta kantrybės toliau virti. Aš pasiūtinau greit, o mano draugužis šveičia toliau. Baigęs valgyt sako:

- Ar žinai, kokį kiškį mes sukirtom?
- Kokį? – susidomėję klausiu.
- Egi duonos raikyklos vedėjo katę...
- Ot, velnias!

Bet šaukštai jau popiet. Stebiu save, ar pradėsiu riaugėti, apjaučyti. Bet pilvas jokio protesto nepareiškė. Ramiai sau virškinu toliau. Tik dabar supratau, kodėl „kiškį“ tas šelmis atnešė nuluptą. Ir uodegėlė buvo nupjauta be kojų, be galvos. Pagalvojau, taigi tą katę visas lagerio skyrius pažinojo. Graži buvo Siamo pilkblė!

Sunku buvo, ne kartą, nepakeliamai sunku, bet gyventi norėjosi. Toks jau žmogus.

Turėjau pomėgį – mėgavau knygas, spaudą. Tai irgi labai lengvino mano dienas nelaisvėje, lageriuose, apšvietė protą, pakylėdavo dvasią.

1948 metais geri draugai – inžinierius energetikas Vytas Jonas, inžinierius, aukštos įtampos pastotų viršininkas A. Timofejevas bei kiti – paskatino ir padėjo man įsigyti specialybę: tapau aukštos įtampos elektriku Vėliau dirbau nikelio fabrike, oro padavimo ir lydomo krosnis automatikos skyriuje. Dirbau prie pulto. Darbas, domėjimasis žiniomis, atvėrė kelią į techninę literatūrą, pamazų ir į rusų literatūros klasiką.

Suprantama, karui pasibaigus, mūsų gyvenimas tęsėsi. Tik jis buvo uždarytas nuo bet kokios kultūrinės, politinės veiklos, nuo bendradarbiavimo su laisvais žmonėmis. Tai mus, kalinius, nutremtus toli nuo Tėvynės, jaudino, nervino.

Mes neturėjome ryšio savo šeimomis, artimaisiais, tėveliais. Daug metų net jokios žinėlės nebuvome gavę. Ir nieko konkretaus negalėjome sugalvoti, kaip turėtume elgtis.

Pamenu, iš pradžių net nežinojome, ar mums bus leista susisiekti su savosiomis Lietuvoje, susirašinėti su jais, pasilikusiais toli, toli. Ne kartą pasimistėkios mintys lindo į galvą, o širdį kankino baimės liudės. Kam nors kerštauti ar neturėjau noro. Ir kažin, ar galėjau. Aš stipriai tebeuylėjau savo artimuosius. Mylėjau savo mielą Aleksandrą, savo sūnelį Remigėlį. Skaudžiausiai išgyvendavau, kad dėl manęs jie galėjo

turėti, o gal ir turėjo, nemalonumų Tėvynėje, bėdų ir vargo. Bet tai buvo tik įkryrus spėliojimai, lydėję mane, nuo kurių, deja, nepabėgsi.

Atmenu, jau ejo septinti metai, o aš vis dar nieko nežinojau apie savuosius, brangiausius žmones. Ar gyvi jie? Koks jų gyvenimas? Ar galvoja apie mane? Ar dar atmena? Ar ieško būdų ką nors sužinoti apie mane?

Slegiamas niūrokų minčių, aš nutariau susisiekti artimuosius, sužinoti ką nors apie pasilikusius Lietuvoje. Jei ne iš karto, tai nors pamazų ką nors išsiaiškinti. Tai buvo lyg šviesos spindulys.

Ir net galvojau, jei man ten nebūtų vietos kaip tėvui, kaip vyrui – nepakenkti jiems, net nesirodyti. Tegul nežino, kad esu gyvas, sveikas, nors tiek iškentęs.

Menu, 1946 metais į mano rašytą laišką gavau viltingą atsakymą – šeima yra, gyva ir mano mama. Tik brolis Antanas žuvo. Gavau ir šeimos nuotrauką. Jie visi laukia manęs. Dieve! Negalėjau užmigti, sėdėjau ant gultų ir tylėjau, galvojau, svarščiau, jausmams gaudžiant. Vilties dvelkimas įkvėpė mane, norėjau juos pamatyti, vėl būti kartu ir gyvenime, ir darbe. Negalau ir negalėjau užmigti anų dienų ir naktų savo vidinių kančių, išgyvenimų. Tuo laiku per metus mums, politikiniams, buvo leidžiama parašyti tik du laiškelius.

Laiškus siųsdavau įvairiems adresatams, kad tik nepakenktų Aleksandrai ir sūnui. Pažįstami perduodavo iš rankų į rankas, kitokiais būdais įteikdavo. Mano kančių lengvino susirašinėjimas su šeima. Tai kartą stiprino dvasinio gyvenimo tvirtumą, nesė gėrio ir tiesos dvelksma, didino galimybe likti tikrų žmogumi, nors aplink plytėjo vien politinio, saugumietiško, bolševikinio gyvenimo klaidumas.

1948 metų rudenį buvau perkeltas į sustiprintą politikinių lagerinių režimą. Čia nebuvo mokami jokie atlyginimai, o paskirtas 10 metų bausmės terminas turėjo būti iškaltas visiškai be nuolaidų.

Iš mūsų, 320 karininkų ir kareivių, 1941 metais patekusių čia, į šį politinių kalinių lagerio skyrių, atmenu, buvo perversi penki karininkai, tarp jų ir aš. Buvau su atžyma: ant nugaros ir kelnų kairiojo šono baltavo raidė ir numeris – I (rusiška) – 249. Tai ir buvau aš – Lietuvos karininkas, kalinys, lagerių nukryžiuotas, bet nepraradęs vilties...

Bandelė su sviestu

1948 metų rudenį, prisimenu, dirbau elektriku, būdėdavau pastotėje. Darbas nesunkus, laisvo laiko turėjau. Tad ėmiau skaityti knygas. Tai nebuvo draudžiama, bet knygas slėpiau stalčiuje. Kai kas nors užėdavo, stalčių tuoj užstumdavau. Bet aš nežinojau vieno to laikų dalyko: jei lengviau dirbčiau turi tarnauti „sekimui“.

Kartą, menu, ir apsilankė igaliojtinis. Pradėjo klausinėti, ką kalba kaliniai, grįžė iš darbų, kas ką iš viso kalba, kokios naujienos apskritai ir t.t. Supratau, kad turėsiu palikti elektriko darbą, neteikti jo. Bet, galvojau, laikysiuos tvirtai – tu už jokių pinigų manęs nenupirksi. Ne, nebūsiu tavo bendradarbiu. Matyt, kažką suprato ir pats igaliojtinis, pajuto, jog esu ir būna užsispyręs, kad naudos iš manęs nebus, tad išėjo metęs repliką: „Tai nenori pakalbėti“. Neramus laukiau, kada lieps man išeiti iš darbo, duos sunkesni, o j mano vietą suras kitą, sukalbamesnį.

(Bus daugiau)

KARAS RUANDOJE

I Vokietijos ateitininkų metinė šventė, kuri vyko Memminge gegužės 21-23 d., atvyko ir kun. Hermanas Šulcas, stebuklingai išlikęs gyvas. Jam teko dirbti misionierių Mushos paraprijų, Ruandoje 16 metų. Balandžio 6 d. visiškai įsiliepsnojo karas toje šalyje, kai neaiškiomis aplinkybėmis lėktuvo katastrofoje žuvo Ruandos ir Burundžio prezidentai. Anot kun. Šulco, karas prasidėjo, kadangi viena partija norėjo valdyti. Pasaulio spauda labai klaidina rašydama, kad gentys pešasi, žudosi — kas visiškai netiesa. Yra viena partija, kuri liepdavo savo kaimynus opozicionierius ir tutsius žudyti, o kas nežudėdavo, pats būdavo nužudomas. Tos žudynės jau tęsiasi 2-3 metus. Partija pati tikriausiai nužudė prezidentą, o per vietinę spaudą paskelbė, kad belgų kareiviai pašovė prezidento lėktuvą.

Anksčiau Ruandą valdė mažuma, o dabar, jau 30 metų, valdė dauguma, kas atrodo, teisinga ir demokratiška, bet tai buvo tik viena partija. Ir šita partija skriaudė tutsius, neduodama jiems valdiškų tarnybų. Ji neleido grįžti i tėvynę tiems, kurie prieš 20—30 metų buvo pabėgę, kadangi buvo persekiojami. Prieš kelis metus dabartinis Ugandos prezidentas varkino tutsių pabėgėlių jaunimą, matė, kad jis drąsus, ir pažadėjo išmokyti juos kovoti, kad jie galėtų sugrįžti i tėvynę ir atgauti teises. Tutsių pabėgėliai užpuolė Ruandą ir privertė dabartinę valdžią pasirašyti sutartį (1993 m. rugpjūčio mėn.). Joje buvo parašyta, kad dabartinė Ruandos valdžia leidžia mažumai ir opozicijai turėti savo atstovus valdžioje. Oficialiai buvo pritarta — sutarta, bet nuo tos dienos beveik kasdien būdavo demonstracijos, ypač Kigali mieste prieš tą sutartį. Valdancioji grupė pasidarė radikali, nesutiko su prezidento pasirašyta sutartimi ir norėjo viena toliau valdyti. Nebuvo nė vienos demonstracijos, kurioje nebūtų nužudyti žmoniai. Visur žudėdavo tutsius. Šių metų vasario mėnesį pra-

sidojo žiaurios žudynės Kigali mieste. Tuo metu jau buvo apie 2,500 Jungtinių Tautų kareivių, bet jiems buvo įsakyta, nesikišti i vidaus reikalus. Tokiu būdu valdancioji partija buvo padaryta toliau žudyti.

Kun. Šulcas savo paraprijų per pamokslus aiškino, kad yra nusikaltimas žudyti žmogų vien todėl, kad jis priklauso kitai gencijai. Ir to užteko tapti valdancios partijos priešu. Kun. Šulco jaunimo sodyboje buvo gabus snipas, kuris apie viską informuodavo valdžią. Apylinkėje pasklido kun. Šulco karikatūra, paįsojanti jį ir prie jo buvo parašyta, kad jis yra kaip Hitleris, rasistas, mylintis tutsius, esantis sukilėlių draugas ir nekenčia hutų. Pasidarė jam pavojinga išvažiuoti i miestą apsipirkti. Dieną po to, kai buvo pašautas prezidento lėktuvas, i jaunimo sodybą atėjo apie 100 ginkluotų vyrų nužudyti kun. Šulcą. Bet jau dvi dienas prieš tai jis buvo išvykęs i parką su jaunimu, norėdamas dieną kitą atsigauti nuo tų žiaurių grasinimų ir įtampos. Būnant parko viešbutyje, išgirdo jam žinias apie prezidento mirtį. Kun. Šulcas bandė skambinti i jaunimo sodybą, bet telefono laidai jau buvo perpjauti. Jam paskambinus i parapriją (5 km nuo sodybos), sužinojo, kad visur jo ieško valdancios partijos žmonės ir nori nužudyti. Parapijos kunigai liepė jam kuo greičiau dingti i Tanzaniją. Tame zoologijos parko viešbutyje buvo ir daugiau kunigų, turistų ir vienas Belgijos aviacijos karininkas, kuris turėjo radiotelefoną. Jis pasinaudojo susisiekti su belgų ambasada ir Jungtinių Tautų kareiviais, kurie užtikrino jų saugų išvežimą.

Kol tai įvyko, praėjo 5 dienos. Per tą laiką i kun. Šulco paraprijos bažnyčia buvo subėgę 1,180 žmonių. Jie visi buvo ištikimi, kad žudikai nedrįs bažnyčioje ju pulti. Ta pačia dieną Mišiu metu pasirodė žudikai (partijos apginkluoti jaunuoliai) ir dvi valandas metė granatas i žmones, kurių tarpe ir buvo 650 vaikų. Klebonai buvo išvaryti i

Tarptautinėje mokslininkų konferencijoje, įvykusioje gegužės 10 d. Anaheim, CA, mokslininkai apžiūri parametrijų lazerį, atvežtą iš Vilniaus. Iš kairės: dr. A. Piskarskas (Vilniaus universitetas), dr. Amnon Yasiv (California Technical Institute), dr. Petras Avizonis (Rockwell Corporation) ir dr. Romas Danielius (Vilnius).

kleboniją, kurioje girdėjo mirštančiųjų šauksmus. Tuos, kurie dar buvo likę pusiau gyvi, nužudė peiliais. Žuvusiųjų tarpe buvo ir kelios motinos tų jaunuolių, su kuriais kun. Šulcas praėjusią vasarą lankėsi Lietuvoje. Kun. Šulca ir kitus užsieniečius Jungtinių Tautų kareiviai pravežė pro Mushos teritoriją, kurioje jam 15 metų teko dirbti. Kadangi kun. Šulcas buvo ieškomas, tai jam teko slėptis belgų tanke. Tik pro tanko grotelės jam tebuvo galima matyti draugų degančias trobeles ir gulinius lavonus. Laimingai atvyko i aerodromą, bet su didele širdgėla, kad jį gelbsti, o jo jaunimas turi likti. Dar būnant zoologijos parke, kun. Šulcas norėjo grįžti i jaunimo sodybą, bet tuo metu jau buvo gatvės uždaros ir jo vykimas atgal būtų buvusi kelionė i mirtį. Netrukus po jo sugrįžimo i Vokietiją, viena anglų žmogaus teisių organizacija sušaukė konferenciją, kurioje dalyvavo belgai, prancūzai, vokiečiai ir kiti, dirbę Ruandoje. Tikslas buvo pranešti pasauliui, kad tai, kas Ruandoje vyksta, yra vienos partijos banditizmas prieš žmoniją, o ne gencijų tarpusavio kovos. Kun. Šulco nuomone, Jungtinių Tautų kareiviai būtų turėję pradžioje, kai banditai pradėjo siausti, parodyti savo dantis. Bet jiems buvo įsakyta nesikišti. Todėl partija įgavo drąsos ir per trumpą laiką sugebėjo išžudyti per pusę milijono žmonių. Žudikų tarpe buvo ir kun. Šulco pažįstamų — jaunuolių, su kuriais jis žaidė futbolo, ir net

LIETUVIAI
MOKSLININKAI
PASAULYJE

CLEO ir IQEC'94 — tai „Conference on Lasers and Electro-Optics“ ir „International Quantum Electronics“ konferencijų pavadinimo sutrumpinimai. Konferencijos vyksta dukart per metus įvairiose vietovėse, jose dalyvauja apie 6,000 mokslininkų iš viso pasaulio. Šiais metais konferencija vyko gegužės 8-13 d. Anaheim, CA. Ten besilankant, buvo ypač malonu matyti atstovus iš Lietuvos. Gegužės 12 d. pranešimą „Traveling wave femto-second parametric lasers“, rašytą dr. A. Piskarsko ir dr. R. Danieliaus iš Vilniaus universiteto, susidomėjusiems mokslininkams pristatė dr. Piskarskas. Per visą suvažiavimo laiką tų pačių mokslininkų sukurta parametrijų stiprintuva demonstravo dr. Danielius. Buvo labai didelis susidomėjimas aparatu, o mums, Kalifornijos lietuviams, besilankantiems suvažiavime, tai suteikė nemažą džiaugsmo ir pasididžia-

vietos viršaitis vadovavęs žudikų būriui.

Grįžęs i Vokietiją, kun. Šulcas priblokštas, kad pasaulis tiek mažai žino apie tai, kas vyko ir vyksta Ruandoje. Šiuo metu jis bando gauti žinių apie jo paliktą jaunimą, ypač apie tuos, kurie su juo vyko i Lietuvą praėjusią vasarą. Nežino, ar jie gyvi, ar žuve. Liepos gale kun. Šulcas žada vykti i Lietuvą, o rudenį i Šiaurės Ameriką. Jeigu padėtis Ruandoje pasikeis, žada ten grįžti.

M. D. Šmitienė

Liūda Avizonienė

atlanta
IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER.

Pristatome siuntinius i namus
Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,
Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.
Skubiems siuntiniams: AIR CARGO
Amerikietiško maisto siuntiniai.
Pratęsiame vizas, ruošiamė iškviatimus.
Persiunčiame pinigų doleriais.
Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

NEW JERSEY, NEW YORK — „Lietuvos Atsiminimai“, sekmdieniais nuo 1 iki 2 v. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties, \$9.5 FM banga. „Music of Lithuania“ programos, vedamos anglų kalba, iš tos pačios stoties, taip pat sekmdieniais girdimos nuo 12 v. iki 1 v. p.p. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Wabchung, N.J. 07060. Tel. 908-753-5636.

Nijolė Nausėdienė

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3206 1/2 West 98th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.
VEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

IMEX AMERICA, INC.
8404 S. Oketo Ave.,
Bridgeview, IL 60455
Nuomoja automobilius Lietuvoje, siunčia automobilius, labai greitai perveda dolerius i Lietuvą
Tel. 708-430-2119
Fax. 708-430-3152
Skambinkite darbo dienomis 9 v.r.—5 v.v.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarimas
- MLS kompiuterijū FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR SALE

Parduodu bulvių tarkavimo mašiną. Skambinti po 6 val. p.p.
Tel. 312-778-1765

Dr. JUOZAS JAKŠTAS
NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ISTORIJA
1918-1940

Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus paskutinis kūrinys, skirtas nepriklausomos Lietuvos laikotarpiui nušviesti. Skaitytas ras atsakymus i daugelį klausimų, kuriuos autorius pats išgyveno, patyrė. Knyga 272 puslapių su gausiomis ir retomis iliustracijomis. Prieše: 1922, 1928 ir 1938 metų Lietuvos respublikos konstitucijos, ministrų kabinetų sudėtis 1918-1940 metais. Knyga įrišta, išleido VYDŪNO fondas Chicagoje, tinka dovanoti kiekvienam lietuviui i Lietuvoje. Knygos kaina **15.00 dol.** Užsakant paštu, dar pridėdama **2.50 dol.**, i Kanadą **3.00 dol.**, kitus kraštus **3.50 dol.** Illinois valstijos gyventojai dar pridėdama **1.31 dol.** mokesčių. Užsakymus siųsti: **DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.**

VYTAUTAS LANDSBERGIS

ATGAVĘ VILTĮ

Lietuvos Aukščiausiosios tarybos pirmininko kalbos, išleistos Kanadoje. Tai labai padrašinanti ir i tikrovę atvėrimas akimis įžvelgiančios ir miniai pasakytos kalbos. Įžangą parašė PLB pirmininkas Vytautas Bieliauskas, išleido Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, redagavo Ramūnė Sakalaite-Jonaitienė. Leidinys turi 227 psl., gausiai iliustruotas. Šią knygą verta įsigyti ir perskaityti. Leidinys didelio formato. Knygos kaina 10 dol. Illinois gyventojams Tax 0.88 ct. Persiuntimo išlaidos: USA — 2 dol., Kanada — 3 dol.

Užsakymus siųsti:

Draugas
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

DRAUGE GAUNAMI ANGLŲ KALBA
LEIDINIAI

LITHUANIAN ARTIST IN NORTH AMERICA Alg. Kezys. 278 pgs.	\$20.00
POPULAR LITHUANIAN RECIPES. Josephine Daužvardis. The tenth edition. 127 pgs.	\$7.00
LITHUANIAN COOKERY. Iz. Sinkevičiūtė. 326 pgs.	\$15.00
ONA. Short stories. V. Belajus. 100 pgs.	\$1.00
LITHUANIAN CUSTOMS AND TRADITIONS. Lietuvių-anglų kalbomis. D. Bindokienė. 364 pgs.	\$15.00
CROSSES IN THE ARCTIC. M. MELIENÉ. 179 pgs.	\$5.00
HELL IN ICE. On. Garbštienė. 255 pgs.	\$13.00
A PRIEST IN STUTTHOF. St. Yla. 294 pgs.	\$15.00
EASY WAY TO LITHUANIAN. vod. ir 6 kas. moky-tis lietuvių kalbą	\$50.00
LITHUANIAN SELF-TAUGHT. M. Inkenienė. 144 pgs.	\$4.00
INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN. Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg. 471 pgs	\$25.00
AWAKENING LITHUANIA, Jack J. Stukas. 191 pgs.	\$8.00

Pastaba. Užsakant knygas paštu, Illinois gyv. pridėdama sales tax 8.75% nuo knygos kainos. Tačiau visi tiek Illinois, tiek ir kitų vietovių knygų užsakytojai, dar turi pridėti \$2.75 už kiekvieną knygą, supakavimo ir pašto išlaidų apmokėjimui.

„EGLUTĖ“

Tai vienintelis lietuvių išėjimo žurnalas, skirtas jaunimui ir vaikams, leidžiamas LB Švietimo tarybos. Šiame žurnale spausdinamos pasakos, eilėraščiai, religiniai pasiskaitymai, įvairenybės, pačių mokinių rašiniai ir piešiniai. Žurnalą iliustruoja profesionali dailininkė Nora Aušrienė ir pats lietuviškas jaunimas. Vaikui, dar nesugebančiam skaityti, ji skaito tėveliai, globėjai ar seneliai. Tad žurnale skyreliai religine tematika ar įvairius pasaulio įdomybes yra daugiau skiriamos jaunimui ar vyresnio amžiaus žmonėms pasiskaityti. Savaimė aišku, paskui savais žodžiais galima atpasakoti ir vaikams. Redakcija iš gaunamų laišku pamatė, kad sau „Eglutę“ užsiprenumeruoja daug vyresnio amžiaus žmonių, kuriems ji lengviau skaitoma ir patraukli. Tad redakcija ir stengiasi sudaryti turinį taip, kad būtų patrauklus bet kokio amžiaus skaitytojui.

Redakcija dėkinga visiems, kurie padeda „Eglutei“, rūpinasi jos įvairumu. Juk ir pati „Eglutė“, tai ne redakcijos ar Švietimo tarybos interesas, o mūsų visos lietuvių išeivijos reikalas. Per „Eglutę“ parodome mūsų lietuvių išeivijos kultūrą, dmesį, skiriamą lietuviškam jaunimui. „Eglutės“ prenumerata yra labai pigi, bet tas nepasako, kad tas žurnalas yra menkavertis. Tai tik to-

dėl, kad prie jo dirba daug pasi-aukojančių žmonių veltui arba už menkus honorarus. Brangiai kainuoja tik kiekvieno „Eglutės“ numerio spausdinimas. Toms išlaidoms padengti mums yra labai svarbu turėti daugiau prenumeratorių. Džiaugiamės lietuviškas mokyklas lankančių mokinių gausumu, tačiau negalime pasidžiaugti prenumeratorių skaičiumi. O turėtų kiekvienai lietuviškai šeimai, auginanti lietuvišką jaunimą, užsisakyti „Eglutę“.

Tiek redakcija, tiek Švietimo taryba gauna daug šiltų atsiliepimų apie „Eglutę“ iš Lietuvos. Tas gražu, bet kartu ir skaudu, kaip čia vietoje mes neįvertiname to, ką turime.

LB Švietimo taryba savo lėšomis siunčia „Eglutę“ i Lietuvą, Lenkiją, Sibirą, Maskvą ir kt. kraštus. Daug lietuvių užsako „Eglutę“ savo giminių vaikams i Lietuvą. Turime daug puikiai besitvarkančių organizacijų, kurių rūpinasi labdaros reikalais. Tačiau šios organizacijos galetų teikti našlaitynams, senelių prieglaudoms, vargšams ne tik materialinę, bet ir dvasinę paramą. Tokios organizacijos iš savo surinkto aukų galetų i našlaitynus užsakyti po vieną „Eglutę“, o senelių prieglaudoms po „Draugą“.

Šiuo metu LB Švietimo taryba nutarė išleisti „Eglutės“ kiekvieno numerio garsiajuostes. Jau yra išleistos pirmosios sausio ir vasario mėnesio numerių. Šiuos įrašus nuostabiai gražiai

atliko PLB vicepirm. Švietimo reikalams Milda Lenkauskienė. Juostelėmis gali naudotis visi — mokantys ir nemokantys lietuviškai skaityti, senesni žmonės, besimokančių lietuviškai klasių mokiniai. Tokias juosteles galima išklausti, bevažiuojant automobiliu ir t.t. O juk labai svarbu teisingas žodžio tarimas, klausos lavinimas. Tai gausite, klausydami juosteles. Su vaikais pasieksime geresnių rezultatų, jeigu nemenkimsime kalbos, kalbėsime natūraliai. Pedagogų, mokslininkų nustatyta, kad kūdikio besilaukianti motina turi garsiai skaityti. Lygiai taip pat vaikui reikia skaityti pasakas, apsakymus, eilėraščius taip, kaip jie parašyti, o tik paaiškinti nesuprantamus žodžius.

Mūsų visuomenė turi suprasti ir įvertinti LB Švietimo tarybos rūpestį lietuviškos išlaikymo, norą padėti lietuviškam jaunimui, ieškančios kelių padėti tėvams, globėjams ir seneliams. Dėl visų jų ir buvo nutarta išleisti „Eglutės“ numerį garsiajuostes. Jos tikrai nebus reikalingos Lietuvos vaikams, bet reikalingos mums, mūsų vaikams.

Tokios „Eglutės“ numerio juostelė kainuoja 3 dol. be „Eglutės“ žurnalo, o 5 dol. su žurnalu. Jas galima įsigyti, kreipiantis i LB Švietimo tarybos pirmininkę R. Kučienę telf. 708-301-6410.

VIENUOLĖS TALKINA VIENUOLĖMS

Gegužės 2 d. Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolyne Putnam, Conn., trečiajam metiniam pasitarimui susirinko keturių lietuviškos kilmės moterų vienuolių atstovės. Apžvelgdamos seserų talką Lietuvos vienuolėms, numatė sąlygas derinti savo, JAV Vyskupų konferencijos vienuolių skyriaus ir JAV Moterų vienuolių konferencijos uždavinius Lietuvoje.

Seserys kazimierietės pernai siuntė s. Reginę Marie praveisti vienuoliško ugdymo kursus. Kita seselė dalyvavo muzikos mokytoja APPLE vasaros programoje. Tiekdamos lėšų Pažaislyje atskuriantis kazimierietėms, iš Šv. Kryžiaus ligoninės Čikagoje pasiuntė 200,000 dol. vertės medicinos reikmenų bei kreipėsi į Illinois ligoninių bendriją talkos, siūsdamos per Mercy Lift įstaigą. Rūpinasi vienuoliško turinio rašinių vertimais ir talkina naujiems iš Lietuvos ateiviams per Marijos gimnaziją bei kitais būdais. Amerikos kazimierietės posėdyje atstovavo vyresnioji ses. Marilyn Kuznickus, Margaret Petcavage, Teresita Mikšas, Jean Giržaitis.

Pranciškietės pernai nusiuntė dvi, o dabar trečią vienuolę Lietuvoje dirbti (vienuolija 1936-1941 veikė Lietuvoje). Šiuo metu dvi dėsto pranciškonų mokykloje Kretingoje, kita – Utenos katalikiškoje mokykloje. Vienuolija aktyviai dalyvauja savo naujos misijos, kuriai parūpino ir žmones, ir išteklius. Joms rūpi teikti tinkamą pagalbą apaštalavimo uždaviniams, nepakenkiant visam tikslui krikščionišką auklėjimą ugdyti. Dalyvavo vyresnioji ses. Margaret Carney ir s. Alma Pukel iš Pittsburgho.

Nukryžiuotojo Jėzaus vienuolija vedė drabužių bei mokyklinių reikmenų vaju, paskatino Brocktono Lietuvos Vyčių imtis globoti vieną išeivijoje atitiktoms neturinčią vienuoliją (širdietes), talkina lėšomis. Rūpinasi naujais ateiviais Bostono apylinkėse bei operuoti atvežtų vaikų globa. Į Lietuvą pasiuntė ir daug sėklų sodams, o Motinos dieną parduodavo gėles vaikų fondų labui. Naujai išrinktoji vyresnioji s. Celestine Stakutis buvo lydimas s. Ruth Daugininkės.

Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolija nuo pereinamųjų metų posėdžio rūpinosi antruoju vyresniosios paskaitų ciklu apie vienuolių konstitucijas ir talkina Lietuvos seserims, kai šios perrašo savo įstatus pagal naują bažnytinį teisinį. Birželio mėn. globoja šv. Rašto m. of. s. Ruth Graf (iš Cincinnati) paskaitų ciklą. Padeda Lietuvos moterų vienuolijoms (jų yra 24 su 1,113 narių) įsteigti vienuolių konferenciją, kuriai jau dukart po tris mėnesius talkina s. Barbara Valuckas, Notre Dame mokytojų seserų narė iš Connecticut. Ses. Ignė taip pat rūpinasi lėšomis iš Koch, Hilton ir kitų fondų. Padėjo Floridos lietuviams pasiųsti baltinių kazimierietės Pažaislyje, Marijos Tarnaitės Panevėžyje ir Vargdienės seserims Rumbonių senelių prieglaudai. Rūpinasi vienuolėmis iš Lietuvos, studijuojančiomis JAV. Šiuo metu trys N. P. M. seserys dirba Lietuvoje, ketvirta skrenda į vasaros stovyklą. Telkia lėšas vienuolijos studijų namams Kaune, siunčia daug maisto bei vaistų siuntinių. Šiai vienuolijai atstovavo vyresnioji s. Ignė, s. Eugenija iš Putnamo, s. Teresė iš Toronto ir s. Paulė iš Montrealio.

Dominikonė s. Lucienė Siera, JAV Vyskupų konferencijos Rytų Europai talkos įstaigos savanorių skyriaus vedėja, paaiškino, kad JAV VK

padeda Katalikų Bažnyčiai 20-tyje vidurio bei rytų Europos šalių. Šiuo metu jau dirba 100 savanorių, kuriuos įstaiga paruošia darbiui kitoje kultūroje ir, jiems grįžus, padeda vėl prie savo krašto prisitaikyti. Ypač veiklios pensininkių amžiaus vienuolės, kilusios iš Rytų Europos kilmės šeimų. Tarp šio skyriaus darbų yra visai Vengrijai paruošti katalikiškų įstaigų ekonominė sistema, Rumunijoje paruošti visam kraštui katechetinė programą su medžiaga, Latvijoje padėti dviejiems katalikiškoms mokykloms ir dviejiems katechetiniams centrams savo siekius išryškinti bei planuoti ir turbūt visą religinio auklėjimo programą Latvijai paruošti.

Ses. Lucienė pasakojo ir apie s. Barbaros Valuckaitės darbą, nes ši pažįstama visoje Lietuvoje, kasdien septynis kartus po 3 min. kalbėdama televizijoje anglų kalbos kursuose. Ses. Barbaros doktorato specialybė – televizija švietimas. Bus siunčiama vienuolė teatro specialistė ir kita katechetikos žinovė.

VK įstaiga padeda rasti lėšas įvairiuose fonduose, organizuoja specialistų vienuolių talką, pavyzdžiui, Maryknoll misijonierių darbą Estijoje ir Baltarusijoje (Estijoje jau dirba 10 brigietčių seserų iš Suomijos). Posėdyje dalyvavo ses. Agnė Malone, čekietė pranciškietė, pravedanti pasitarimus bažnytinės teisės reikalais Lietuvos vienuolėms.

Išskirtinis šio metinio pasitarimo dėmesys teko dviem viešioms iš Lietuvos – kazimierietėms vyresnėms s. Jonei ir Pažaislio vienuolyno vyresnėms s. Simonai, su kuriomis iš vakaro susipažino Putnamo seserys ir į posėdį iš kitur atvykusios. Buvo daug klausimų apie kūrinių Pažaislyje, apie besikeičiantį akiratį ir vienuolijos organizavimąsi Lietuvoje.

Seserys numatė ir ateinančių metų veiklą, kurią su VK, JAV vienuolių konferencija ir Lietuvos seserų vienuolių konferencija derinti padės s. Barbara Valuckaitė: paruošti lietuvių kalba Bažnyčios teisinio skyriaus apie vienuolijas, toliau kviesti Lietuvos Vyčių skyrius apsiimti po mažesnę moterų vienuolių ar didesnę namus bei apaštalinį darbą remti, aptarti galimus Lietuvos seserų studijų namus Romoje ir JAV JAV, surengti informacinę valandą JAV vienuolių metiniame suvažiavime rugpjūčio mėn., talkinti Lietuvos vienuolėms dalyvauti Europos bei Pasaulio moterų vienuolių telkiniuose, užvesti vasaros kursus (anglų kalbos ir kt.) seserims Lietuvoje.

Kun. A. Saulaitis paminėjo vienuolių ryšius Europoje, spalio mėn. vyskupų sinoda Romoje apie vienuolišką gyvenimą, kai kurių kitų šalių talką Lietuvos vienuolijoms, katalikiškoms mokykloms ir kitiems darbams, rodė skaidrių iš Pažaislio, Kražių, jėzuitų bei seserų veiklos.

Vyresnio amžiaus seserys prisiminė, kad dar 1950-tame dešimtmetyje šios keturios lietuvių kilmės vienuolijos rinkdavosi dalintis patyrimais bei planais lietuviškai sielovadai. 1957 metais skatino savo vedamose mokyklose praveisti mokiniams užsiėmimą, kaip ir kur jie norėtų padėti Lietuvoje, jei geležinė uždanga nukristų.

Angliškai šie keturių vienuolių bendrija vadinama „Religious supporting religious in Lithuania“. Posėdis skyrė laiko savo tikslus apdailinti ir nelietuviškų vienuolių narėms duoti progos talkoje Lietuvai dalyvauti: „RSRL“ yra JAV moterų vienuolių vadovų tin-

RENGINIAI ČIKAGOJE

Birželio 11 d. – „Antro kaimo“ spektaklis Lietuvių centre, Lemonte.

Birželio 12 d. – Baisiųjų Birželio Trėmimų minėjimas Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Rengia ALTo Čikagos skyrius.

– PLC Tėvo dienos pietūs Lietuvių centre, Lemonte.

– „Lietuvos Aidų“ radijo programos pavasarinė gegužinė Šaulių namuose.

– „Antro kaimo“ spektaklis Lietuvių centre, Lemonte.

Birželio 19 d. – „Draugo“ koncertas – Mažoji Tautinių Šokių šventė Jaunimo centre.

– Neolituonų gegužinė Lietuvių centre, Lemonte.

Birželio 26 d. – „Gintaro“ balius Drury Lane, Oakbrook Terrace, 4:30 val. p.p. Rengia Čikagos Lietuvių Moterų klubas.

– Tauragės klubo pusmetinis narių susirinkimas Šaulių namuose.

– PLC gegužinė Lietuvių centre, Lemonte.

Liepos 3 d. – Anglijos lietuvių klubo gegužinė Šaulių namuose.

Liepos 10 d. – Šv. Kazimiero seserų kongregacijos festivalis vienuolyno sode, Čikagoje.

Liepos 22-24 d. – Festivalis ant Western Ave., tarp 43 ir 47 gatvių. Pradžią kasdien nuo 12 val.

Liepos 24 d. – PLC gegužinė, Lietuvių centre, Lemonte.

Liepos 31 d. „Draugo“ metinė gegužinė Marijonų sodyboje, Čikagoje.

Rugpjūčio 4-7 d. – Lietuvos Vyčių 81-sis seimas Čikagoje, Marriott viešbutyje.

Rugpjūčio 7 d. – LB Vidurio Vakarų apygardos gegužinė Lietuvių centre, Lemonte.

– Marquette Parko Lietuvių namų savininkų draugijos gegužinė Marquette parke prie 71 ir Californija gatvių.

Rugpjūčio 14 d. Amerikos Lietuvių Tautinės s-gos metinė gegužinė ateitininkų namų sode, Lemonte.

– Vytauto Didž. šaulių rinktinės gegužinė Šaulių namuose.

Rugpjūčio 21 d. – BALFo tradicinė gegužinė Jaunimo centre. Pradžią po pamaldų Jėzuitų koplyčioje. Kavinė veiks nuo 10 val. r.

Rugpjūčio 28 d. Ateitininkų namų gegužinė namų sode, Lemonte.

Rugsėjo 3 d. Lietuvių gydytojų suvažiavimas Lietuvių centre, Lemonte.

Rugsėjo 4 d. Lietuvių gydytojų suvažiavimas Lietuvių centre, Lemonte.

Rugsėjo 8-11 d. Santaros-Šviesos suvažiavimas Lietuvių centre, Lemonte.

Rugsėjo 10 d. – Lithuanian Mercy Lift pokylis Montefiori salėje.

– Brighton Parko Lietuvių Namų savininkų draugijos metinis banketas Nekalto Prasi-dėjimo parapijos salėje.

Rugsėjo 11 d. LB Lemonto apyl. gegužinė Lietuvių centre, Lemonte.

– Dailės muziejaus tautinės muzikos ansamblio „Kanklės“ koncertas Jaunimo centre.

– Madų paroda Drake Oakbrook Hotel 11:30 v.r. Rengia

klas, siekiantis talkinti Lietuvos seserų vienuolių palaikymo ryšį tarp JAV ir Lietuvos vienuolių, padėdamos atnaujinti tarnybą bei dvasingumą, užtarti pastangas lavintis, mokytis ir ugdyti santvarką vienuoliško gyvenimo kokybei tobulinti. Atrodo, kad bus numatyta SRSL ašis iš keturių vienuolių atstovų ir tada bendradarbis iš kitų vienuolių ar įstaigų. SRSL vadovybės kasmet pereina kitai vienuolijai.

Čikagos Lietuvių Moterų klubas.

Rugsėjo 17 d. – Vytauto Didž. šaulių rinktinės gegužinė Šaulių namuose 7 v.v.

Rugsėjo 18 d. – Tauragės lietuvių klubo gegužinė Šaulių namuose.

Rugsėjo 24 d. Brighton Parko Lietuvių namų savininkų draugijos metinis pokylis Švč. M. Marijos Nekalto Prasi-dėjimo parapijos salėje.

Rugsėjo 25 d. – „Draugo“ metinis banketas Martiniškių pokylių salėje.

– Vytauto Didž. šaulių rinktinės kavutė „Trimtūi“ paremti 1 v. p.p. Šaulių namuose.

Rugsėjo 30 d. Akademinių Skautų sąjūdžio šventė Lietuvių centre, Lemonte.

Spalio 1 d. – Akademinių Skautų sąjūdžio 70 metų veiklos jubiliejinis banketas Condessa del Mar pokylių salėje (127 & Cicero). Pradžią 6:30 v.v.

Spalio 2 d. – Koncertas Jaunimo centre 3 v. p.p. Rengia „Margutis“.

– Zarasiškių klubo gegužinė Šaulių namuose.

– Akademinių Skautų sąjūdžio metinės šventės šv. Mišios Tėvų Jėzuitų koplyčioje, Čikagoje. Po Mišių – mirusių narių kapų lankymas kapinėse.

– Šv. Pranciškaus Seserų vienuolijos rėmėjų seimas Marijonų vienuolyno patalpose. 11 val. r. šv. Mišios. 1:30 v. p.p. – pietūs, registracija ir posėdis.

Spalio 8 d. – „Derliaus“ šventė Lietuvių centre, Lemonte.

Spalio 9 d. – Toronto „Gintaro“ ansamblio koncertas 4 v. p.p. Jaunimo centre. Rengia „Grandis“.

Spalio 15 d. – „Puota jūros dugne“ – jūros skautų, čių metinis renginys Lietuvių centre.

Spalio 16 d. – Vytauto Didž. šaulių rinktinės gegužinė Šaulių namuose, Čikagoje.

– LARK Moterų sąjungos 80 m. sukakties minėjimas. 10:30 v.r. šv. Mišios Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Pietūs ir programa parapijos salėje.

Spalio 21-23 d. – Lietuvių Filatelinių draugijos „Lietuva“ filatelijos paroda „LITHPEX XXV“ Jaunimo centro žemutinėje salėje. Atidaryta lankymui: penktadienį, nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Šeštadienį ir sekmadienį – nuo 10 val. ryto iki 6 val. vak.

Spalio 22 d. – Lietuvos Dukterų pokylis Jaunimo centre.

– Dail. Domšačio parodos atidarymas 7 v.v. Lietuvių centre, Lemonte. Rengia Lietuvių fondas.

– BALFo 50 metų Jubiliejinis seimas. Iškilmingas atidarymas ir posėdis Šv. Kazimiero seserų kongregacijos vienuolyno auditorijoje, Čikagoje.

Spalio 23 d. – BALFo Jubiliejinio seimo iškilmingas banketas ir seimo užbaigimas 3 v. p.p. Oak Lawn Hilton Inn viešbutyje.

– Karinės ir tautinės minties spaudai paremti kavutės renginys Šaulių namuose. Rengia ramovėnai ir šauliai.

– PLC Madų paroda Lietuvių centre, Lemonte.

Spalio 29 d. – Lietuvių fondo balius Lietuvių centre, Lemonte.

Spalio 29 ir 30 d. – Amerikos Lietuvių Tarybos kongresas Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus patalpose.

Spalio 30 d. – Panevėžiečių klubo narių susirinkimas Jaunimo centre.

Lapkričio 5 d. – Lietuvių Golfo klubo pokylis Lietuvių centre, Lemonte.

Lapkričio 11 d. – Tautos šventės minėjimas 1 v. p.p. Šaulių namuose. Rengia Vytauto Didž. šaulių rinktinę.

Lapkričio 12 d. – LB Lemonto apylinkės balius Lietuvių centre, Lemonte.

Lapkričio 13 d. – Vytauto Didž. šaulių rinktinės gegužinė Šaulių namuose.

– Anglijos lietuvių klubo narių susirinkimas Jaunimo centre.

Lapkričio 19 d. – Operos balius Jaunimo centre. Programą atliks Operos choras.

– Lietuvių futbolo klubo „Lituanica“ metinė vakarienė ir šokiai 6:30 v.v. Lietuvių centre, Lemonte.

Lapkričio 20 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 76 m. sukakties minėjimas Šaulių namuose. Rengia ramovėnai, šauliai ir birutietės.

Gruodžio 18 d. – Vytauto Didž. šaulių rinktinės Kūčios Šaulių namuose.

Gruodžio 31 d. – Lietuvių Operos Naujųjų Metų sutikimas Jaunimo centre.

– Vytauto Didž. šaulių rinktinės Naujųjų Metų sutikimas Šaulių namuose.

PASLAPTINGAS PASAULIS PO ŽEME

Kauno tvirtovės fortai pradėti statyti 1882 m. Jie turėjo užtikrinti Rusijos imperijos vakarinės sienos saugumą. Iš imperijos išdoro šiam tikslui buvo skirta 27 mln. aukso rublių. Pavyko pastatyti 10 fortų, du liko nebaigti. Caro valdžia nepagirdavo, kad forto statyboje dalyvautų lietuviai, tad 7,000 darbininkų atvežta iš įvairių plačiosios imperijos vietų. Lietuviams (tėvui ir sūnui) kažkodėl patikėtas tik vienas darbas – apodinti fortų teritorijas toliais. Sie greitai augantys medžiai turėjo paslėpti Kauno gynybinę tvirtovę. Ir šiandien beveik prie kiekvieno forto tebeošia šimtamečiai vakarinės Rusijos imperijos sienos sargybiniai... Turizmo firma „Svaja“ nusprendė rengti ekskursijas po mažai kam pažįstamą požeminį Kauno fortų pasaulį. („Kauno diena“, 05.26).

• Spaudos draudimas Lietuvoje, įvestas caro valdžios ir trukęs 40 metų, panaikintas 1904 m. gegužės 7 d.

DRAUGAS, trečiadienis, 1994 m. birželio mėn. 8 d.

5

A.†A. VYTAUTAS RAČKAUSKAS

Gyveno Cicero, IL.
Mirė 1994 m. birželio 5 d., 4 val. p.p. sulaukęs 84 metų.
Gimė Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 41 m.
Nuliūdę liko: žmona Martha Winters, duktė Violeta Kavaliūnas, sūnus Algis, marta Patricia; anūkai: Vida Halsey, Rūta ir Edmundas Kavaliūnai, Tracey Račauskas; proanūkai: Dovydas, Viktorija, Andriukas. Taip pat kiti giminės.

Priklausė Korp' Neo-Lithuania.
Velionis pašarvotas antradienį, birželio 7 d. nuo 3 iki 9 v.v. Hallmark laidojimo namuose, 1446 S. 50 Ave., Cicero, IL.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, birželio 8 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. Antano parapijos bažnyčią Cicero, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, duktė, sūnus, anūkai, proanūkai ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 708-222-0052 arba 1-800-994-7600.

A.†A. FAUSTINAI MACKEVIČIENEI

mirus, jos vyrui prof. MEČISLOVUI ir visiems giminiams reiškiamo gilia užuojautą ir kartu liūdime.

Buvę Pabaltijo Universiteto
Hamburg/Pinneberg studentai

A.†A. VILHELMINAI LAPIENEI

mirus, jos vyrą EDVARDA, sūnus RAIMUNDĄ ir TOMĄ su šeimomis, brolių JONĄ KUBILIŲ ir kitus artimuosius, skausmo valandose giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

„DIRVA“ Investavimo klubo draugai:

Ona ir Petras Abromaičiai
Birutė ir Gediminas Biskiai
Elena ir Stasys Briedžiai
Stasys Jokubauskas
Roma ir Jonas Mildažiai
Aldona ir Juozas Šulčiūnai
Elena ir Tadas Varankai
Halina Žitkienė

PETKŲ ŠEIMOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA

deda daug pastangų, reikalui iškilus, patarnauti Jūsų šeimai. Visai neseniai mes pastatėme naują laidotuvių įstaigą Lemont, IL. Šie didžiuliai ir gražūs namai skirti patogumui šeimų, kurios išsikėlė į pietinius ir vakarinius priemiesčius.

Mes taip pat galime pasidžiaugti, kad priklausome „The Suburban Family Funeral Home“, Cicero, IL. Ši, pagyrimus laimėjusi, įstaiga yra puikiai įrengta, turi daug vietos automobiliams pastatyti ir aptarnauja artimuosius vakarinius priemiesčius.

Taiigi, šios yra mūsų nuoširdžios pastangos suteikti pagalbą ir suraminimą Jūsų šeimai liūdesio valandose.

Visos šeimos, kurioms mes patarnavome Cicero ir Berwyn miestų apylinkėse, reikalui iškilus, gali kreiptis į Petkus-Butkus įstaigą.

PETKUS IR SŪNUS Laidotuvių direktoriai

Mūsų šeima patarnauja Jūsų šeimai nuo 1929 m.

PETKUS LEMONT CHAPEL
12401 S. ARCHER AVE (AT DERBY RD.)
LEMONT, IL 60439
708-257-6667

PALOS HILLS CHAPEL
10201 S. ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, IL 60464
708-430-4455

PETKUS MARQUETTE CHAPEL
2533 W. 71 ST.
CHICAGO, IL 60629
312-476-2345

CICERO CHAPEL
5940 W. 35 ST.
CICERO, IL 60650
708-652-1003

Nemokamas tel.
800-994-7600

**Vienamė maiše dvi katės vi-
sada pjaunasi.**